

Utlåtande gällande miljökonsekvensbeskrivning för Markjärvs vindkraftspark och elöverföring

Tillståndssektionen 17.9.2024 § 49

Miljövårdssekreteraren:

Winda Energy Oy har till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten lämnat in ett bedömningsprogram enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-förfarande) för Markjärvs vindkraftspark och elöverföring. Bedömningsprogrammet är den projektansvariges plan för hur miljökonsekvensbedömningen ska genomföras i projektet.

Winda Energy Oy planerar att bygga en ny vindkraftspark i Markjärvområdet i Kronoby. Projektområdet är ca 1200 ha och ligger ca 5 km sydväst om Terjärv tätort. Enligt planen ska parken bestå av 6-14 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 320 m och en rotordiameter på högst 200 m. Kraftverksmodellens enhetskapacitet är 6-10 MW. Vindkraftsparkens totala effekt kommer att vara 36-140 MW och den beräknade årliga nettoelproduktionen 124-520 GWh.

På projektområdet byggs en elstation, genom vilken elektriciteten överförs till stamnätet via jordkabel antingen via Terjärv elstation eller via kraftledningen Ventusneva-Evijärvi som kraftledningsanslutning. Elöverföringsrutten till Terjärv elstation är 6 km och rutten till kraftledningen Ventusneva-Evijärvi är 14 km.

Miljökonsekvensbedömningsprogrammet hålls till påseende i Kronoby, Pedersöre, Evijärvi och Larsmo kommuner samt på miljöförvaltningens webbplats [Markjärvs vindkraftspark och elöverföring, Kronoby \(ymparisto.fi\)](#) under tiden 22.8-20.9.2024. Kronoby kommun samt kommunens byggnadstillsyns- och miljöförvaltningsmyndighet ges möjlighet att ge ett utlåtande om programmet inom samma tid.

Ett informationsmöte för allmänheten där projektet har presenterats har hållits i Terjärv och via Teams 12.9.2024.

Enligt MKB-programmet omfattar projektet separata genomförandealternativ för placeringen av vindkraftverk (VE) och elöverföring (SVE) samt ett referensalternativ (VE0). I detta alternativ byggs inte vindkraftverken och elöverföringen, och projektområdet och de planerade rutterna för elöverföringen förblir oförändrade. Avgränsningen av projektområdet är densamma i alla alternativ

Tre alternativ för placering av vindkraftverk övervägs:

- VE1: 6 vindkraftverk byggs i projektområdet.
- VE2: 10 vindkraftverk byggs i projektområdet.
- VE3: 14 vindkraftverk byggs i projektområdet

Alternativ för elöverföring:

- SVE1a: Elektriciteten kommer att överföras till nätet via en 110 kV jordkabel genom Terjärv elstation. Jordkabelrutten börjar i den norra delen av projektområdet och löper längs Nybackavägen fram till korsningen med Hästbackavägen. Härifrån till elstationen följer jordkabeln mindre vägar och fältkanter. Rutten är ca 6 km lång. En 110 kV jordkabel kräver en totalt ca 6 m bred trädlös ledningsgata.

SVE1b: *Elektriciteten kommer att överföras till elnätet via en eller flera 33 kV jordkablar i samma dike, via Terjärv elstation. Jordkablarna följer samma rutt till Terjärv elstation som i alternativ SVE1a. 33 kV jordkablar kräver en totalt ca 3-4 m bred trädlös ledningsgata.*

SVE2: *Elektriciteten kommer att överföras till stamnätet via en 110 kV jordkabel genom kraftledningen Ventusneva-Evijärvi som en kraftledsanslutning. Sammankopplingspunkten kommer att ligga nära sammankopplingspunkten för elöverföringen i Kvarnbackens vindkraftspark. Jordkabelrutten börjar i det sydöstra hörnet av projektområdet och följer Kaitåsvägen, Högnabbavägen, Småböndersvägen och Ollasmossvägen till kraftledningen Ventusneva-Evijärvi. Sträckan är ca 14 km lång. En 110 kV jordkabel kräver en totalt ca 6 m bred trädlös ledningsgata.*

Enligt MKB-lagen avses med miljökonsekvenser de direkta och indirekta effekterna av ett projekt eller en verksamhet på människor, miljöns kvalitet och tillstånd, markanvändning och naturresurser samt sambanden mellan dessa. Projektets konsekvenser bedöms under bygg- och drifttiden samt efter att driften upphört, det vill säga en period på cirka 50 år. Av MKB-programmets sammandrag framgår de miljökonsekvenser som ska utredas. Miljökonsekvensbedömningarna görs i form av expertbedömningar som utnyttjar de utredningar som görs och befintlig kunskap.

Avsikten är att MKB-beskrivningen ska vara klar i slutet av 2024. NTM-centralens motiverade slutsats förväntas komma under våren 2025.

Parallellt med MKB utarbetas en delgeneralplan. Förfarandena samordnas så att de miljö- och naturinventeringar som görs för MKB kan användas inom planeringen. Informationstillfällen hålls gemensamt.

Vindkraftsparker är i regel inte miljötillståndspliktig verksamhet, utan kan byggas med stöd av bygglov i enlighet med delgeneralplanen. Miljötillstånd behövs om verksamheten förorsakar sådant oskäligt besvär som avses i 17 § lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), t.ex. i form av buller eller ljus. Behovet av miljötillstånd avgörs från fall till fall.

Bilageförteckning:

Sammandrag

Karta projektområdets läge och planerade jordkabelrutter

Karta preliminär placering av vindkraftverk

Miljövårdssekreterarens förslag:

Tillståndssektionen tar del av MKB-programmet för Markjärvs vindkraftspark och elöverföring och ger ett utlåtande.

Tillståndssektionen konstaterar att MKB-programmet för Markjärvs vindkraftspark omfattar flera alternativ än vanligt, vilket i sig är positivt. VE2 och VE3 är dock inte förenliga med gällande landskapsplan 2040 eller med landskapsplan 2050 som är under beredning, eftersom Markjärvområdet inte har betecknats som vindkraftsverksområde i planen eller planeförslaget. Enligt Österbottens landskapsplan 2040 är det möjligt att bygga projekt med färre än 10 vindkraftverk och enligt förslaget till landskapsplan 2050 färre än 7 vindkraftverk i områden som inte har betecknats som vindkraftsområden i planen respektive planeförslaget. Tillståndssektionen anser att det i miljökonsekvensbedömningen borde tas med flera alternativ, som är genomförbara enligt landskapsplanerna.

I övrigt har tillståndssektionen inget att anmärka.

Beslut:

Tillståndssektionen beslöt enhälligt enligt förslaget.

Tillståndssektionen förklarade paragrafen omedelbart justerad.

Tillståndssektionen 11.12.2024 § 73

Miljövårdssekreteraren:

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har 21.10.2024 i egenskap av kontaktmyndighet gett sitt utlåtande om miljökonsekvensbedömningsprogrammet för Markjärvs vindkraftspark och elöverföring. Utlåtandet har kungjorts och publicerats på miljöförvaltningens webbplats [Markjärvs vindkraftspark och elöverföring, Kronoby](#)

Kontaktmyndigheten konstaterar att programmet omfattar kraven på innehåll som nämns i 3 § i MKB-förordningen och har behandlats på det sätt som krävs enligt MKB-lagstiftningen. Utöver det som framförs i programmet bör de aspekter som framförs i utlåtandet beaktas när bedömningsbeskrivningen och tillhörande utredningar görs upp.

NTM-centralen har gett synpunkter under följande rubriker:

- *Beskrivning av projektet och projekialternativen*
- *Planer och tillstånd som förutsätts för projektet*
- *Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som bedöms och metoder*
- *MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande*
- *Konsekvenser för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel*
- *Bullerkonsekvenser*
- *Konsekvenser av blinkande ljus och skuggor*
- *Konsekvenser för landskapet, den byggda kulturmiljön och fornlämningarna*
- *Konsekvenser för samhällsstrukturen, markanvändningen och den materiella egendomen*
- *Konsekvenserna för mark- och berggrunden samt yt- och grundvattnen*
- *Konsekvenser för luftkvaliteten och klimatet*
- *Konsekvenser för växtligheten och naturtyperna*
- *Konsekvenser för fågelbeståndet*
- *Konsekvenser för övriga djur*
- *Konsekvenser för Naturaområdena, naturskyddsområdena och objekt i skyddsprogrammen*
- *Konsekvenser för utnyttjandet av naturresurser*
- *Konsekvenser för trafiken*
- *Konsekvenser för radarverksamheten och kommunikationsförbindelserna*
- *Miljö- och säkerhetsrisker*

- Koppling till andra projekt och samverkan med andra projekt
- Osäkerhetsfaktorer och metoder för att minska negativa konsekvenser
- Uppföljning av konsekvenser
- Kompetens hos de som har gjort programmet

I utlåtandet lyfts fram att projektområdet inte är anvisat som vindkraftsområde i Österbottens landskapsplan 2040 eller i Österbottens landskapsplan 2050 som är under beredning. Alternativ VE2 och VE3 är inte förenliga med landskapsplanerna. Kontaktmyndigheten anser att bakgrunden till valet av alternativen VE2 och VE3 bör motiveras i miljökonsekvensbeskrivningen.

I synnerhet alternativ VE1 ligger nära gränsen till Evijärvi kommun. Kommunstyrelsen i Evijärvi har dragit upp riktlinjen att vindkraftverk inte bör placeras på mindre än fyra kilometers avstånd från fast bosättning eller fritidsbebyggelse. Kontaktmyndigheten begär att alternativet som framförs i utlåtandet från Södra Österbottens förbund beaktas, enligt vilket helheten med 6 kraftverk enligt VE1 grundar sig på kraftverksplaceringen i VE2 och VE3. Kontaktmyndigheten begär också att riktlinjen som Evijärvi kommunstyrelse har dragit upp beaktas i planeringen av kraftverkens placering.

Enligt bedömningsprogrammet ska bullerspridningen bedömas med hjälp av bullermodelleringsprogram. Beräkning av lågfrekvent buller utförs som skild beräkning vid de närmaste bostads- och fritidshusen. Medelljudnivåerna jämförs med riktvärdena för buller från vindkraftverk utomhus enligt statsrådets förordning (1107/2015). Resultaten från mätning och beräkning av vindkraftsbuller jämförs med social- och hälsovårdsministeriets förordning om sanitära förhållanden i bostäder och andra vistelseutrymmen samt om kompetenskrav för utomstående sakkunniga (545/2015). Kontaktmyndigheten påpekar i sitt utlåtande att om bullersimuleringar inte kan göras för de maximala kraftverkstyperna som framförs i alternativen, bör försiktighetsprincipen följas i simuleringarna. Kontaktmyndigheten betonar att åtgärdsgränsen på 25 dB som avses i 12 § 3 mom. i ministeriets förordning måste beaktas som ett riktvärde för inomhusbuller vid närliggande bosättning.

I bedömningsprogrammet har föreslagits att landskapskonsekvenserna bedöms på 25 kilometers avstånd genom att analysera områden där vindkraftverken är minst teoretiskt synliga både med siktområdesanalys och fotomontage. Kontaktmyndigheten begär att landskapskonsekvenserna bedöms på minst 30 kilometers avstånd. Särskild uppmärksamhet och noggrannhet bör fästas på värdefulla landskapsområden och kulturmiljöobjekt. Dessutom bör konsekvenserna på grund av förändringarna i landskapet för människornas levnadsförhållanden och naturlandskapet beaktas. Visualiseringar från olika fotograferingspunkter ska göras, även nattetid. Andra vindkraftsprojekt eller kraftledningar som framträder i landskapet ska beaktas. Videosimuleringar rekommenderas också.

Kontaktmyndigheten anser att en bedömning av konsekvenserna för den materiella egendomen bör framföras i miljökonsekvensbeskrivningen. Projektets konsekvenser för hur människorna använder sin fasta och lösa egendom bör granskas. Projektets konsekvenser för markområden och trädbeståndet bör också granskas.

Gällande konsekvenser för yt- och grundvatten påpekar kontaktmyndigheten att åtgärder för att minimera olägenheter av sura sulfatjordar ska framföras såväl i projektområdet som i elöverföringsrutterna. Projektets konsekvenser för grundvattnet ska behandlas på allmän nivå. Källor som avses i skogslagen och vattenlagen ska beaktas, samt hushållsvattenbrunnar som ligger på 200 m avstånd utredas. Noggrannare uppgifter om vattenförekomsterna i de närmaste vattendragen som ligger nedanför och deras kemiska status bör i mån av möjlighet framföras i beskrivningen. Projektets konsekvenser under byggtiden för fiskbeståndet i sjöarna Markjärvi och Särkjärvi, som ligger innanför projektområdets gränser, bör utredas. Projektets konsekvenser bör i synnerhet bedömas för den hotade flodpärlmusslan i Esse å, eftersom tillståndet i vattendraget som ligger ovanför avsevärt påverkar framgången med att vitalisera beståndet av musslor i ån.

Kontaktmyndigheten ger vidare synpunkter på bedömningsprogrammets förslag till utredning av konsekvenser för växtligheten och naturtyperna, för fågelbeståndet samt för övriga djur. Gjorda utredningar behöver kompletteras och metoder framföras för att stävja och förebygga projektets negativa konsekvenser. Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att göra en kollisionssimulering för dagrovfåglar, trana och eventuellt andra kollisionsskänsliga arter och kartera metoderna för att öka vindkraftverkens synlighet i syfte att förebygga kollisionseffekter. Uppmärksamhet bör fästas utöver på flygekorrens föröknings- och rastplatser även på förbindelsevägar och på att trygga dem. Vildrenens beteende att undvika vindkraftsområden bör beaktas. Enligt naturresursinstitutet avspeglar enskilda taxeringar av snöspår inte områdets betydelse som förökningsområde för viltägddjur såsom exempelvis stora rovdjur.

Enligt miljökonsekvensbedömningsprogrammet har bland annat is som samlas på rotorbladen och vägnätet identifierats som säkerhetsrisker. Kontaktmyndigheten konstaterar att räddningsverket har påpekat vikten av projektspecifik riskanalys och tillhörande utredningar beträffande iskast, eldsvådor och olyckor. Oro över iskast har också framkommit från allmänheten. Kontaktmyndigheten begär att räddningsmyndighetens utlåtande beaktas, enligt vilket byggnader, friluftsleder eller andra allmänna områden inte placeras på mindre än 600 meter från närmaste vindkraftverk om man inte på basis av en riskanalys kan påvisa att mindre skyddsavstånd kan tillämpas.

Samverkan av redan utbyggda och planerade vindkraftsprojekt i närområdet ska enligt bedömningsprogrammet granskas och bedömas. Bedömningen koncentrerar sig på samverkan för landskapet, fågelbeståndet och de ekologiska förbindelserna. Kontaktmyndigheten påpekar att samverkan också bör bedömas åtminstone för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, direktivarterna, ytvattnen och markanvändningen. Även samverkan för trafiken bör beaktas om projekten byggs samtidigt.

I nästa skede i miljökonsekvensbedömningsförfarandet görs det egentliga bedömningsarbetet och sökanden sammanställer resultaten i en miljökonsekvensbeskrivning. Den lämnas in till kontaktmyndigheten, som kungör den och begär nya utlåtanden. Bedömningsförfarandet avslutas då kontaktmyndigheten, med beaktande av inkomna synpunkter, ger sin motiverade slutsats om beskrivningen. För Markjärv vindkraftspark beräknas processen vara klar våren 2025.

Bilageförteckning:

NTM-centralens utlåtande (bilaga till föredragningslistan)

Miljövårdssekreterarens förslag:

Tillståndssektionen tar del av NTM-centralens utlåtande om miljökonsekvensbedömningsprogrammet för Markjärv vindkraftspark och elöverföring samt antecknar det för kännedom.

Beslut:

Tillståndssektionen beslöt enhälligt enligt förslaget.

Tillståndssektionen 27.5.2025

Miljövårdssekreteraren:

Miljökonsekvensbeskrivningen för Markjärv vindkraftspark och elöverföring har färdigställts 24.4.2025. NTM-centralen i Södra Österbotten ber om utlåtande om beskrivningen senast 30.6.2025. Handlingarna finns på miljöförvaltningens webbplats [Markjärvs vindkraftspark och elöverföring, Kronoby](#).

Alternativen som har bedömts har ändrat sedan MKB-processen startade. Alternativet med minst antal vindkraftverk, 6 st., som var det enda som var förenligt med landskapsplanerna, har strukits. ALT1 (VE1) omfattar nu högst 9 vindkraftverk och ALT2 (VE2) högst 14 vindkraftverk. Elöverföringsalternativen är i stora drag oförändrade.

Alternativen valdes för att kunna bedöma projektets maximala konsekvenser. Konsekvenserna av alternativet med 6 kraftverk skulle till största delen likna dem för alternativet med 9 kraftverk, men vara mindre omfattande. De preliminära platserna för turbinerna har ändrats från det som presenterades i programfasen. Förändringarna har beaktat faktorerna som framkommit i naturundersökningar och planering samt andra teknisk-ekonomiska aspekter. Även rutterna för elöverföringsalternativen har ändrats något av samma skäl.

Bilageförteckning:

Kungörelse MKB-beskrivning, Markjärv vindkraftspark

Miljövårdssekreterarens förslag:

Tillståndssektionen tar del av miljökonsekvensbeskrivningen och ger synpunkter.

Tillståndssektionen anser att det är ytterst missvisande att det ursprungliga alternativet ALT1 (VE1) inte finns med i MKB-beskrivningen. Det mindre alternativet, med 6 vindkraftverk, var det enda som var förenligt med landskapsplanerna. Det är mycket svårt att bilda sig en uppfattning om vilka konsekvenserna kommer att bli av den vindkraftspark som det i praktiken kan vara möjligt att bygga. Ett konstaterande att konsekvenserna av alternativet med 6 vindkraftverk skulle vara liknande men mindre omfattande är inte tillräckligt. Projektet stöter med stor sannolikhet på större motstånd än nödvändigt då man har valt att gå in för endast två större alternativ.

Beslut: